

FAHİM

SİY AHLAR, BEYAZLAR VE ESMERLER...

Mavikale'nin bu sayısında, satranç tutkusuyla kendisinin ve ailesinin hayatını değiştiren göçmen bir çocuğun öyküsünü anlatan bir filmi tanıtacağım: Fahim

FİLMİN KÜNYESİ

Türkçe adı	Fahim
Orijinal adı	Fahim
İngilizce adı	Fahim
Yönetmen	Pierre-François Martin-Laval
Yapım yılı	2019
Yapımcı ülke	Fransa
Orijinal dil	Fransızca, Bengalce
Süresi	107 dakika
Eserin yazarı	Xavier Parmentier, Fahim Mohammad
Oyuncular	Assad Ahmed, Gérard Depardieu, Mizanur Rahaman, Isabelle Nanty, Sarah Touffic Othman-Schmitt, Victor Herroux, Tiago Toubi, Alexandre Naud, Pierre Gommé, Axel Keravec, Didier Flamand, Pierre-François Martin-Laval, Sabrina Uddin
IMDB Puanı	6.7

Perde Bangladeş'in başkenti Dakka'da şiddetli bir sokak eylemiyle açılır. Eylemciler ve güvenlik görevlileri arasında kıyasıya bir çatışma yaşanmaktadır. Eylemcilerin arasında zayıf, bölgesinin esmer tenini taşıyan, bıyıklı, temiz yüzlü genç bir adam dikkati çeker.

Takvim Mayıs 2011 tarihini göstermektedir. Aynı kentin sakin görünen bir başka sokağında küçük bir çocuğun bir adamla satranç oynadığını görürüz. Çekişmeli geçen mücadeleyi sürpriz biçimde çocuk kazanınca oyunun para karşılığında oynandığını, izleyicilerden bazılarının da çocuğun satranç gücünü küçümseyerek kaybedecekleri bir bahis oynadıklarını anlarız (Diyagram 1 ve 2). Fahim adlı bu çocuk, evine döndüğünde satrançtan kazanıldığı anlaşılan bir grup kupa ile bezenmiş köşesine gider, az önceki oyundan kazandığı parayı onlardan birinin içine saklar.

Kısa süre sonra aynı eve gelen eylemci adam Nura'nın, bu genç satranç yeteneğinin babası olduğu anlaşılır. Nura aslında bir itfaiye eridir. Yaşadıkları hayat gerçekten hiç kimsenin istemeyeceği kadar olumsuzluklar taşımaktadır: Yoksulluk, kalabalık nüfus, sağlıksız evler, baskıcı bir yönetim... Ama

Prof. Dr. Ergin Çiftçi

Sporcu
erginciftci@gmail.com

koşullar bu adamı herkesten biraz daha fazla rahatsız ediyor ve onu bir çıkış yolu aramaya itiyor gibidir. Yemekte oğluna sorar: “Bir satranç büyükustası ile karşılaşmak ister misin?” Küçük Fahim’in gözleri parlar, “Evet, isterim! Ne zaman, ne zaman?”

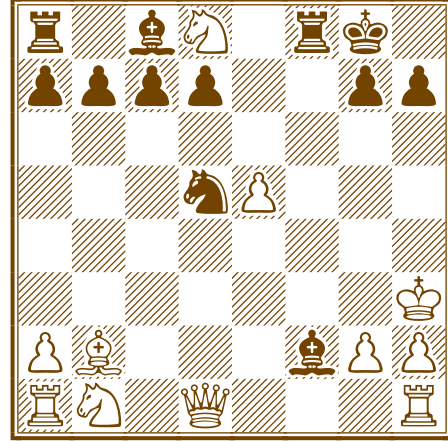

Fahim filminin afişi.

Nura'nın sanıldığından daha hızlı bir planı olduğu anlaşılır. Bir muhalif olarak kimliği deşifre olunca işinden atılmak, tutuklanmak ve eziyet görmek gibi bir dizi olumsuzlukla karşılaşacağı gün gibi ortadadır. Artık görebildiği tek bir çıkış yolu vardır: Ülkesini küçük oğluyla birlikte terk etmek, yeni bir ülkede yeni bir hayat kurmak. Kendi ayakları üstünde durmaya başladıktan sonra da geride kalan eşini ve diğer çocuklarını yanına getirmek. Yola çıkma zamanı geldiğinde Fahim'in annesinden ayrılması sanıldığından daha zor olur. Hindistan'a geçtikten sonra bir tren istasyonunda baba-oğlu satranç oynarken görürüz. Tren gelince Nura taşları toplayarak sürmekte olan oyunu sonlandırır. Fahim hiç hoşlanmamıştır bundan: “Ben kazanıyordum!” Nura “Sana öyle geliyor!” diyerek oyundaki iddiasını sürdürmeyi tercih eder. Nihayet ulaştıkları büyük bir kentten uçakla Paris'e varırlar.

FİLMDEN DİYAGRAMLAR

Diyagram 1

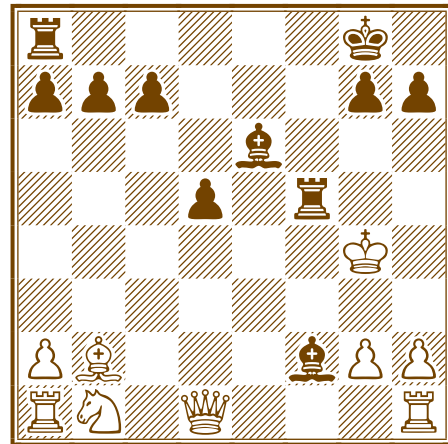
wKh3,Qd1,Nb1,d8,Bb2,Ra1,h1,Pa2,e5,g2,h2/bKg8,Nd5,Bc8,f2,-
Ra8,f8,Pa7,b7,c7,d7,g7,h7

Sokak Satranççısı - Fahim

Siyah hamlededir.

1... ♖f4+ Fahim matla biten devam yolunu kaçırıyor: 1... ♗d6+!! 2.e6 ♗f4+ 3.♙g4 ♗xe6 4.♗f7 ♗xf7 5.g3 ♗d4+ 6.♙h5 g6+ 7.♙g5 ♗f5+ 8.♙g4 ♗e5+ 9.♙h4 ♗e4+ 10.♙g4 ♗xg4+ 11.♙h3 ♗xg3+ 12.♙h4 ♗f3# Kameranın tamamını göstermediği oyun şöyle sürmüş olabilir: 2.♙g4 d5+ 3.♗e6 ♗xe6+ 4.♙g5 ♗f5+ 5.♙g4 ♗xe5+ 6.♙xf4 ♗f5+ 7.♙g4

Diyagram 2

wKg4,Qd1,Nb1,Bb2,Ra1,h1,Pa2,g2,h2/bKg8,Be6,f2,Ra8,f5,Pa7,b7,-
c7,d5,g7,h7

Sokak Satranççısı - Fahim

Siyah hamlededir.

1... h5+! 2.♙h3 ♗f3!!# 0-1

Fahim, sokakta satraŇ oynuyor.

Nura planının ilk kısmını başarıyla uygulamıştır. Ancak bundan sonra işler çok da istediği gibi gitmez, bir otele yerleşip iş aramaya başlar ama çaldığı bütün kapılar yüzüne kapanır. Otele paraları yetmeyince baba-oğul sokağa düşer. Bu sırada Fahim de giderek sabırsızlanmaktadır: “Ne zaman bir büyükusta ile karşılaşacağım?” Sonunda yardımlarına Kızılhaç yetişir, Fahim ve babası sığınma başvurusu kabul edilene kadar bir sığınma evine yerleştirilir. Dünyanın geri kalmış ülkelerinden gelmiş, farklı farklı diller konuşan insanların kaldığı bu yerde Fahim diğer çocuklara satraŇ oynamayı öğretir. Çocuklar kendi renkleriyle satraŇ taşlarının rengini hemen özdeşleştirmiştir: “Siyahlar kazanır!”

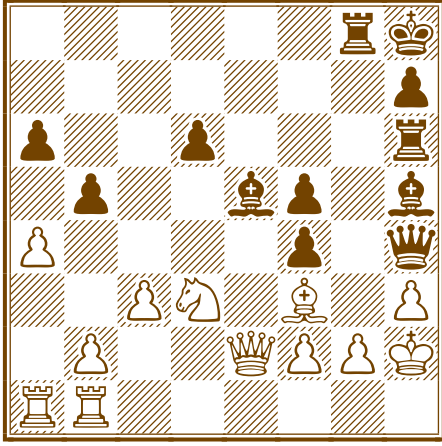
Sığınma evindeki görevli, kendisinden yardım isteyen Nur’a yakınlardaki Créteil SatraŇ Kulübü’nün adresini verir. Fahim nihayet bir satraŇ ustası ile karşılaşabilecektir. Kulübe girdiklerinde

satraŇ antrenörünün gür sesiyle ve duvarları titreten satraŇ panosuna vuruşlarıyla karşılaşılır. Bir satraŇ dersinin tam ortasına denk gelmişlerdir. İri yapılı, hatta aşırı kilolu, orta yaşlı bir erkek olan antrenör Sylvain Charpentier, öğrencilerinden duvar panosunda dizili konumdaki en iyi hamleyi bulmalarını istemektedir (Diyagram 3). Öğrencilerden biri daha kötü bir hamle önerince öfkelenir: “Fil ile fili alırsan, f4 piyonu f3’e sürülür, açarak şah ve vezirini kaybedersin, öldün!” Bu son sözcüğü söylerken, sıklıkla yaptığı gibi, eliyle duvara vurarak anlamı güçlendirmiştir. Nura ve Fahim işte tam da bu anda sınıfa girerler. Babası satraŇ ustasına oğlunu takdim eder: “Fahim”. Çocuk ise belki bu an için ezberlediği cümleyi İngilizce olarak söyler: “Ben dünya şampiyonu olmak istiyorum!” SatraŇ ustası Charpentier iyice öfkelenmiştir: “Derslerimi Fransızca veriyorum, kayıtlar eylülde açılıyor ve sınıf da dolu!” Fahim

Fahim ve babası satraŇ kulübüne girmek üzereyken Charpentier (Gérard Depardieu) dersini sürdürüyor.

Diyagram 3

wKh2,Qe2,Nd3,Bf3,Ra1,b1,Pa4,b2,c3,f2,g2,h3/bKh8,Qh4,-
Be5,h5,Rg8,h6,Pa6,b5,d6,f4,f5,h7

Satranç Kulübü Eğitimi

Beyaz hamlede dir.

1. ♖xe5! Öğrencilerin önerdiği 1. ♗xh5 f3+
yolunda Beyazlar vezir kaybederdi.

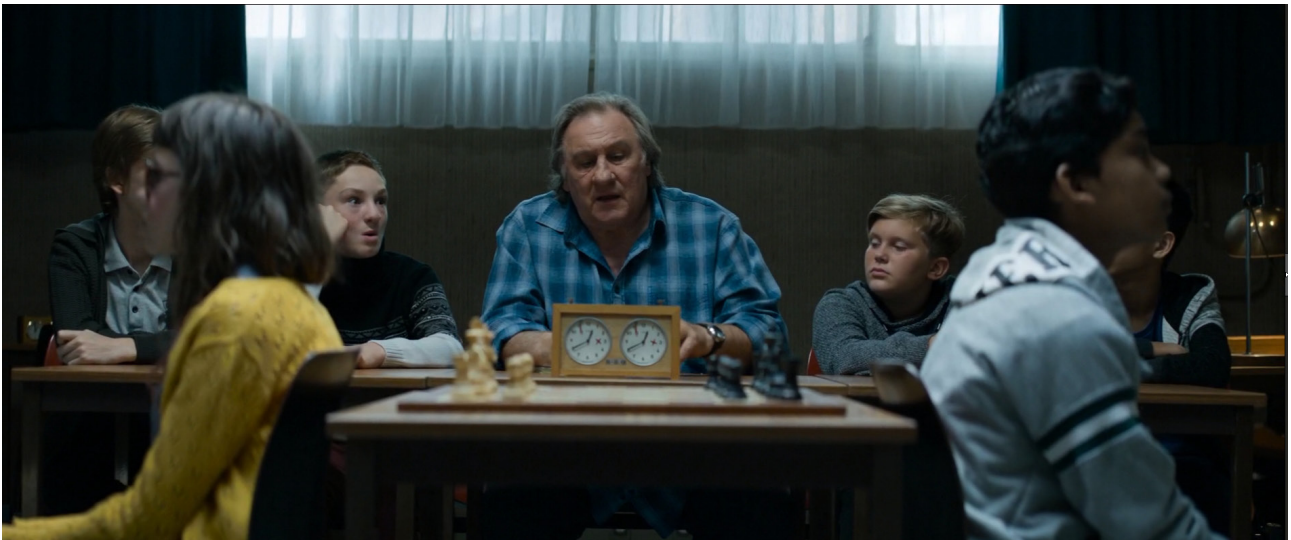
bütün ümidi kırılmış biçimde dışarı çıkar. Bu sırada usta hala öğrencilerin doğru yanıtı bulmasını beklemektedir. Sınıfın tek kız öğrencisi olan Luna, doğru bir fikir bulduğu zaman, aslında ona yol gösterenin, babasının zoruyla sınıfa geri sokulan Fahim olduğu anlaşılır. Usta böylece bir satranç yeteneği ile karşı karşıya olduğunu anlar. Derse ara verir, Fahim'i karşısına alır ve aralarında hızlı bir satranç maçı başlar. Charpentier sürekli

şah çektiği bir konum elde edince oyunun beraberlikle sonlandığını söyler. Ancak Fahim, belli ki daha önce karşılaşmadığı bu durumu kabullenememiştir. Aslında oyunda üstün durumda olduğuna inanmakta ve fırsatını bulunca atağa geçmek istemektedir. Rakip sürekli şah çekmese yapacağı atağın ilk hamlesini gösterir, Charpentier ise Fahim'in son hamlesiyle yerleştiği karedeki kalesini veziriyle alarak bu hamlenin ona oyunu kaybettirdiğini gösterir. Hatasını gören Fahim çok öfkelenmiştir, arkasını döner gider.

Fahim, sığınma evindeki okula başladığı zaman onun zekâsından etkilenen öğretmen ona satranç oynamasını tavsiye edince onu tanıyan arkadaşları gülüşür. "Yanlış bir şey mi söyledim?" diye soran öğretmen hiç beklemediği bir yanıt alır. "O zaten bir satranç aşığı!"

Birkaç ay geçmiş, Fahim artık derdini anlatacak kadar Fransızca konuşmaya başlamıştır. Ona satrancı öğrettiği anlaşılın babası da artık ona verecek hiçbir şeyi kalmadığını anlamıştır. Yeniden satranç kulübüne gitmeye karar verirler. Kulübün yöneticisi olan Mathilde, paraları olmadığını anlayınca Fahim'in derslere kaydını ücretsiz olarak yapar.

Fahim sınıfa döndüğünde Charpentier yine bir konum üstünde öğrencilerini düşünmeye zorlar haldedir (Diyagram 4). Onlardan birinin çözümü bulması, satranç sınıfının da başlangıca göre gelişme kaydettiğini göstermektedir. Yine de onların takıldığı bir başka soruyu çözen Fahim çok farklı bir yeteneğe sahip olduğunu bir kez daha ispat eder (Diyagram 5).

Fahim (sağda) ve Luna körleme satranç maçı yapıyor.

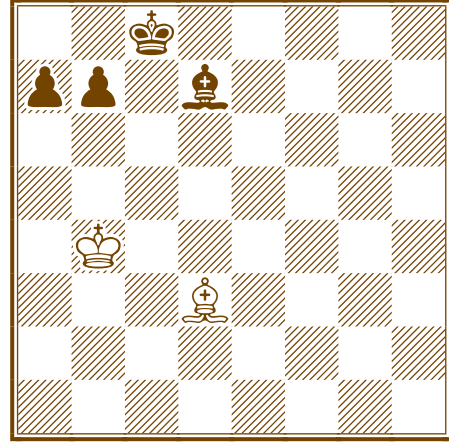
Charpentier, Fahim'in daha fazlasını yapabileceğini düşünmektedir. Onun daha bir çocuk olduğunu savunan Mathilde'e karşı ileri süreceği tarihi kanıt çöktür: "Bobby Fischer 15 yaşında büyükusta oldu, Magnus Carlsen 13, Sergey Karjakin 12 yaşında... Fahim'in zaten yeterince yaşı var." Mathilde ise Fahim'in onlarla karşılaştırılmayacağı düşüncesindedir, anayurdundan çok uzakta, zavallı babasıyla birlikte bir sığınma evinde yaşamaktadır. Charpentier buna da hazırlıklıdır: "Viktor Korchnoi, İsviçre'ye sığındı, Boris Spassky Fransa'da mülteciydi, Fischer İzlanda'da, Kasparov..." Mathilde daha fazla dinlemeye dayanmaz "Tamam tamam, sen haklısın! Satranç... Satrançtan başka bir şey yok senin için!"

Charpentier, aslında Mathilde üstünde olumlu bir etki bırakmak istemektedir. Bir gün öğrencileriyle yine bir oyunu analiz eder: "Magnus Carlsen henüz sadece 13 yaşındayken büyükusta Sipke Ernst ile eşleşti. Bu turnuvanın son kısmı, oyun dengeli görünüyor, şimdi ♖g6'ya gider piyon alır, at birinci feda, sonra ♔e6 alır, şah çeker, ♘h8, h5xg6'yı alır, ♖g8'e oynar konumu savunmak için, ♙xh6 alır ve tabuta ikinci çivi! ♜xh6 alır, üçüncü feda, şah zayıf olduğu zaman... Bu sırada Mathilde sınıfa girince Charpentier heyecanlanır ve analizi bitirmeden bırakır. Charpentier'in Mathilde'e olan ilgisini çoktan fark etmiş olan çocuklar, benzer durumun Luna ve Fahim için de söz konusu olduğunu birden söyleyiverirler. Bunu ne Fahim ne de Luna inkâr eder.

Bir gün Charpentier, Luna ve Fahim arasında körleme bir maç yaptırır. 1.e4 c5 2.♟f3 d6 3.d4 cxd4 Charpentier hamleleri kaydederken öğrencilerine Siyahların Sicilya Savunmasını tercih ettiğini 4.♟xd4 ♟f6 5.♟c3 g6 ile de riskli Dragon varyantına girildiğini haber verir. Luna, çekişmeli geçen maçın sonunda boğmaca matı ile kazananın Fahim olduğunu kabul eder.

Charpentier öğrencilerinin bir turnuvada yarışacak düzeyde olduğuna karar verince Paris Bölgesel Turnuvası'na katılmalarına izin verir. Fahim ilk tura geç kalınca küçük bir kriz yaşanır. Neyse ki hükmen yenik sayılmasına yalnızca dört saniye kala hamlesini yapıp saatine basan Fahim kısıtlı süre içinde oyunu da kazanarak rakibinin hayallerini yıkan taraf olur. Charpentier'in ezeli rakibi olduğu anlaşılan yaşlı antrenörün takımı turnuvanın favorisidir. Fahim, bu takımın en

Diyagram 4

wKb4, Bd3/bKc8, Bd7, Pa7, b7

Satranç Kulübü Eğitimi

Beyaz hamlededir.

1.♙a6! Beyazlar vezir terfisi yapılacak karenin filin tersi renkte olmasından faydalanarak beraberlik yapıyor.

güçlü oyuncusu olan, seçkin, ukala görünümlü Dufard'a bir ders vermek istese de bu son oyunu kaybeden taraf olur.

Nura, sığınma başvurusu reddedilince sığınma evinden de ayrılmak zorunda kalmıştır. Ama gece çalışacağı bir iş bulduğunu söyleyerek, artık yasadışı bir göçmen durumunda olduğunu Fahim'den ve satranç kulübünden gizler. Mathilde de artık geceleri babasıyla kalamayacak olan Fahim'e uygun bir yer bulma görevini üstlenir. Charpentier'den evinde Fahim'e yer açmasını ister: Fahim bundan sonra bir süre Charpentier'in evinde kalacaktır.

Charpentier, sığınmacı durumunda olan ancak sığınma başvurusu sonuçlandırılmamış çocukların da ulusal satranç şampiyonalarında oynamasına izin verilmesi için Fransa Satranç Federasyonu'na başvuru yapmıştır. Amacı kuşkusuz Fahim'in yolunu açmaktır. Fahim ise zaman zaman satranç kulübünden diğer arkadaşlarının evlerinde misafir olmaktadır. Ancak babasının aslında bir iş bulmadığını, sokaklarda yaşadığını öğrenince onun yanına, sokağa döner. Charpentier ise öğrencilerini Fransa şampiyonluğu

için yola çıkarmak üzeredir. Fahim'e son bir şans vermek için onu aramaya başlar. Fahim ve babasını Bangladeşli göçmenlerin yaşadığı bir gettoda bulur. Fahim'i kendileriyle gelmesi için ikna etmeye çalışır: "Bobby Fischer ve Boris Spassky arasındaki dünya şampiyonası finalinde Bobby ilk maçı kaybetti. Pis bir öfkesi vardı, ikincide maça çıkmadı, herkes maçın bittiğini düşünüyordu. Bobby, ABD diploması başkanı Kissinger'den bir telefon aldı, 'Gösteriş yapmayı kes, git Rusların kichını tekmele!' dedi." Bu argo dili sokaklarda yaşayan Fahim'in bile yadırgadığını gören Charpentier üslubunu düzeltir: "Bundan daha kibarca söyledi, ama sen fikri anladın... Bobby geri döndü ve kazandı. Asla çok geç değil Fahim." Fahim "Ben Bobby Fischer değilim." dediğinde de Charpentier'in yanıtı hazır: "Ve ben de tam olarak diplomasinin kralı sayılmam."

Şampiyonanın yapılacağı Marsilya'ya vardıklarında Fahim adını bildiği, hayal ettiği ama hiç görmediği için gözünde tam da canlandıramadığı şeyle ilk kez karşılaşır: Deniz! Şampiyona başlarken Fahim'in resmi belgelerinin eksik olması nedeniyle turnuvaya katılamayacağı anlaşılır. Fakat Charpentier yine de pes etmez. Fransa Satranç Federasyonu başkanının geçmişini araştırmış, onun dedesinin de aslında bir göçmen olduğunu öğrenmiştir. Başkana belki kendisinin bile artık unuttuğu bu gerçeği hatırlatır. Bu çabanın çok etkili olduğu Fahim'in turnuva salonuna son giren oyuncu olmasıyla anlaşılır. Fahim turnuvaya fırtına gibi başlar, bütün maçlarını kazanarak finale çıkar. Bu arada babası polis tarafından yakalanmış ve sınır dışı edilmesi için işlemlere başlanmıştır. Son tur öncesi Charpentier bütün oyuncularını için ayrı ayrı taktik verirken Fahim'e beraberlik yapmasının averajla şampiyon olması için yettiğini hatırlatır ve gereksiz risk alıp şansını zorlamamasını ister. Fahim ona bir zamanlar kendisine karşı kullandığı Kasparov'un sözü ile yanıt verir: "Satranç bir oyun değildir!"

Son turda Fahim, turnuvanın favorisi Dufard'ın karşısına beyaz taşlarla çıkar. Dürbünüyle tribünden maçları izleyen Charpentier önce İspanyol Açılışının yapıldığını, sonra da Berlin Savunmasına girildiğini haber verir. Dufard'ın antrenörü bu varyanta çalıştıkları için rahat görünmektedir. Maç ilerledikçe Siyahların dengeyi sağladığı hatta öne geçtiği hissedilir, kalite geri düşen Fahim neredeyse oyunu terk edecek nok-

Gerçek hayatta Fahim Mohammad ve Xavier Parmentier.

taya bile gelir, ama yine de pes etmez ve mücadeleyi sürdürür. Nihayet bir kale fedası ve ardından veziriyle sürekli şah çekebildiği bir fırsat yakalar, üç konum tekrarı ile beraberlik iddiasında bulunur. Hakemler maçı durdurur, notasyon kâğıdından hamleleri kontrol ederek iddiayı doğrulayıp maçı berabere olarak ilan ederler.

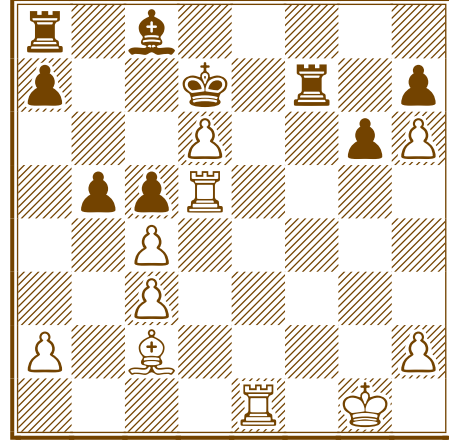
Fahim şampiyonluk kupasını federasyon başkanının elinden alır. Bu sırada Mathilde de inanılmaz güçlü bir hamle yapmıştır: Bir radyo programına çıkan Fransa başbakanına soru sormak için başvurmuş ve bu talebi kabul ettirmeyi başarmıştır. Mathilde, başbakana Fahim'in durumunu anlatır. Kendi yaş grubunda Fransa satranç şampiyonu olan bu Bangladeşli çocuk Fransada yasa dışı olarak bulunan, sınır dışı edilmek üzere olan evsiz babasıyla birlikte yaşamaktadır. Fransa insan hakları beyannamesini yalnızca imzalamış bir ülke olarak mı kalacak yoksa onu gerçekten uygulayan bir ülke mi olacaktır? Başbakan satranç şampiyonu olan bu çocuğun durumu ile ilgilenmeye söz verir.

Film bize bundan sonra yaşananları haber verir: Başbakan, Fahim ve babasının ülkede kalmasına izin vermiştir. Ailenin kalan üyeleri de 2015 yılın-

da Fransa'ya gelmiş ve aile sonunda birleşmiştir. Nura, nihayet bir kantinde iş bulmuştur. Fahim, 2013 yılında, 13 yaş altı dünya okullar şampiyonu olmuştur. Fahim'in gerçek yaşamdaki antrenörü Xavier Parmentier, 2016 yılında, henüz 53 yaşında hayata veda edene dek onu çalıştırmaya devam etmiştir. Ve perde iner.

Fahim, Fahim Mohammad'in gerçek yaşam öyküsüne dayanıyor. Ülkesi Bangladeş'ten babasıyla birlikte gittiği Fransa'da yaklaşık 3,5 yıl yasadışı göçmen olarak yaşayan Fahim'in hayatı ülkenin önde gelen satranç antrenörlerinden Xavier Parmentier ile kesişince değişiyor. Xavier Parmentier Fahim için bir satranç eğitmeni olmanın ötesine geçmiş, onun olumsuz koşullarını, özellikle yasal durumunu çözecek girişimlerde bulunmuştur. Fahim'in satrançta gösterdiği başarı kamuoyunun dikkatini çekmeyi başarmış, aile sonunda Fransa'da bir araya gelebilmiştir. Bu ilgi çekici öyküyü, yeğeni Sophie Le Callennec ile birlikte kaleme alan Xavier Parmentier, onu Fahim'in hayatını anlatan bir otobiyografik roman olarak "Un Roi Clandestin" (Gizli Bir Şah) adıyla 2013 yılında yayınlamış, kitap günümüze kadar çok sayıda dilde basılmıştır. Fahim'in hayatında çok önemli bir role sahip olan Xavier Parmentier, hasta yatağında bile internette satranç dersi vermeyi sürdürmüş, genç yaşta beyin ve omurilik kanseri nedeniyle hayata

Diyagram 5

wKg1,Bc2,Rd5,e1,Pa2,c3,c4,d6,h2,h6/bKd7,Bc8,Ra8,f7,Pa7,-
b5,c5,g6,h7

Satranç Kulübü Eğitimi

Beyaz hamlede dir.

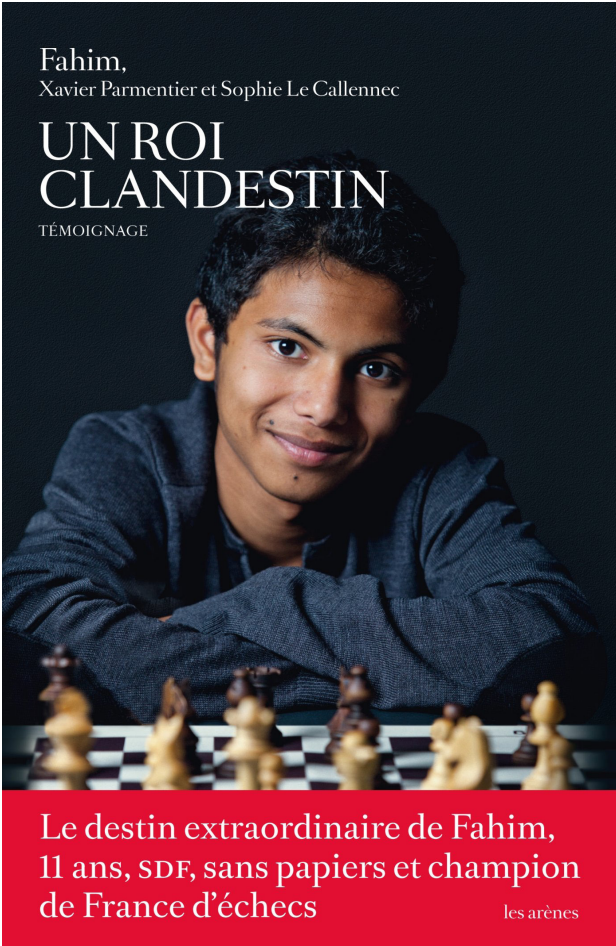
1.♙×g6! h×g6 2.♖e7+ ♜×e7 3.d×e7+ ♚×e7
4.♜d8!! ♚×d8 5.h7+- 1-0

Fahim ve Sophie Le Callennec, Xavier Parmentier'in cenaze töreninde, birlikte yazdıkları kitabı tutuyorlar.

veda etmiş olsa da adına kurulan vakıf olumsuz koşullara sahip genç satranç yeteneklerini desteklemeye devam etmektedir.

Filmlere konu olan diğer genç yetenekler gibi Fahim'in de satrançta hangi seviyeye ulaştığını merak ediyorum. Fahim'in FIDE ustası unvanını kazandığını, en yüksek 2383 Elo'ya ulaştığını ancak son bir yıldır kayıtlı bir resmi maçının olmadığını öğreniyorum. Bu durumu, gösterdiği çok büyük başarıya rağmen, Fahim'in başarısını ilerletmesine engel olan, geçmişinden gelen sorunları ayaklarına vurulmuş bir pranga gibi hala sürüklemek zorunda kalmış olabileceğine yorum yapıyorum.

Fahim'in gerçek serüvenini anlatan kitap

Fahim, satrançsever izleyiciye oldukça doyurucu satranç konumları sunuyor. Filmin yazılarında bu ustalığı sahiplenecek bir satranç danışmanı arasam da bulamıyorum. Yazılarda, Fransa Sat-

ranç Federasyonu ve Xavier Parmentier'in 12 yıl boyunca çalıştığı Créteil Satranç Kulübü'ne teşekkür edilse de Fahim Mohammad'in filmin satranç danışmanlığını bizzat yapmış olabileceği olasılığını giderek daha mantıklı buluyorum. Özenle hazırlanmış bazı konumlarda oyunun akışının kesintisiz gösterilmemesini de yönetmenin sıradan izleyiciyi sıkma, filmin temposunu düşürme korkusuna kapılmasına veriyorum (Di-yagram 1 ve 2).

Fahim, Fransız oyuncu, yönetmen ve senaryo yazarı Pierre-François Martin-Laval'ın altıncı uzun metrajlı filmi. Yönetmen, filmde aynı zamanda Fransa Satranç Federasyonu başkanı rolünü de başarıyla canlandırıyor. Yönetmen, satranca odaklanan filmde ülkesindeki sığınmacılar, evsizler ve onların karmaşık sorunlarını da izleyiciye hissettirmeden deşiyor. Filmin en başarılı oyuncusu elbette efsanevi Gérard Depardieu. Cüssesiyle Xavier Parmentier'in gerisinde kalmayan aktör, yaşamını satranca adayan, belki de bu nedenle hayatının diğer alanlarında biraz çuvallayan, dağınık, ağzı bozuk, ürkütücü görünüşlü ama o sert kabuğunun altında yumuşacık bir vicdan barındıran satranç antrenörü rolünü başarıyla canlandırıyor.

Film bitiyor, benim için en öne çıkan kahraman gerçek yaşamdaki Parmentier'e hayat veren Charpentier oluyor. Ses benzerliği paylaşılan bu isim karışıklığı bir an zihnimde parazit oluştursa da ondan hemen kurtuluyorum. "Ben de isimlere çok önem vermem" diyor gülümseyerek. Diline sokaklardan bir argo lehçe sinmiş gibi; "Boş ver gitsin, ne önemi var ki, hepsi çocuk işte. Ben onlara domates, patates falan gibi adlar takıyorum." "Evet, o esmer çocuklar..." diyorum gayri ihtiyari. "Bir önemi yok renklerin de" diyor, "Doğudan, Afrika'dan siyahın binlerce tonu geliyor, ağartılmış, kim bilir, kirlenmiş tertemiz bir beyazdır belki de..." O kocaman gövdesini sallaya sallaya gülüyor. "Boş ver bunları da" diyor, "Ne biliyorsun bakalım." Önüme sürdüğü satranç tahtasında ilk hamlemi yapıyorum: Beğenmiyor! O kocaman elleriyle masaya öyle şiddetli vuruyor ki bütün satranç taşları korkup yerinden sığıyor.

Kaynaklar

<https://www.imdb.com/title/tt4693588/> (Erişim tarihi: 19.05.2020)